

LATVIJAS UNIVERSITĀTES
RĪGAS MEDICĪNAS KOLEDŽA

Personu vizuālā tēla un uztverto īpašību novērtējums ar un bez brillēm

Darba autores: Maiga Paegle, Dr.phys Kaiva Juraševska

Minimāli papildinājumi sejai var ievērojami ietekmēt to, kā cilvēks spriež par citu, lai gan sejas pamatelementi būtībā ir vienādi. (*Borgen, A. 2015*)

Citā pētījumā tika identificēti dažādi faktori, kas saistīti ar fizisko pievilcību.

Rezultāti parādīja, ka sieviete, kurai nebija brīļu, tika atzīta **par skaistāku un izskatīgāku**. Savukārt sieviete, **kura valkā brilles, tika novērtēta kā inteligentāka**.

Šie atklājumi atbalsta pieņēmums, ka **brīļu efekts atšķiras dažādām fiziskās pievilcības dimensijām**. (*Okamura, Y. 2018*)

- **Godīgums:** brilles var likt izskatīties godīgākam;
- **Uzticamība:** brilles ar pilno ietvaru var likt izskatīties uzticamākam;
- **Intelekti:** cilvēki ar brillēm izskatās tā, it kā lasītu vairāk, tāpēc tiek novērtēti kā gudrāki;
- **Sociālā šķira:** briļļu nēsāšana tiek saistīta ar augstāku sociālo šķiru;
- **Personība:** zīmola briļļu nēsāšana rada spēcīgu pirmo iespaidu;
- **Draudi:** brilles novērš šķietamo draudu līmeni, īpaši vīriešiem. (*Krauss, S. 2016*)

Mērķis

Izpētīt vai un kā mainās vizuālais tēls, izvēloties dažāda veida brīļu ietvarus.

Uzdevumi

- Atrast un apstrādāt zinātnisko literatūru par psiholoģiskajiem aspektiem, izvēloties konkrēta veida brīļu ietvarus.
- Izveidot un pielietot aptaujas metodi, lai gūtu atbildes uz pētījuma jautājumu.
- Apkopot un izanalizēt iegūtos aptaujas rezultātus, izvirzīt secinājumus.

Hipotēze

Brilles būtiski ietekmē uztverto vizuālo tēlu.

Metode: strukturēta anketa

Kvantitatīvs pētījums

Ētikas komitejas atļaujas iegūšanas datums 29.03.2023 Nr.53

Respondentiem tika izsniegta attēlu aptauja ar cilvēku attēliem:

Bez brillēm

Ar pilno briļļu ietvaru

Ar skrūvbriļļu ietvaru

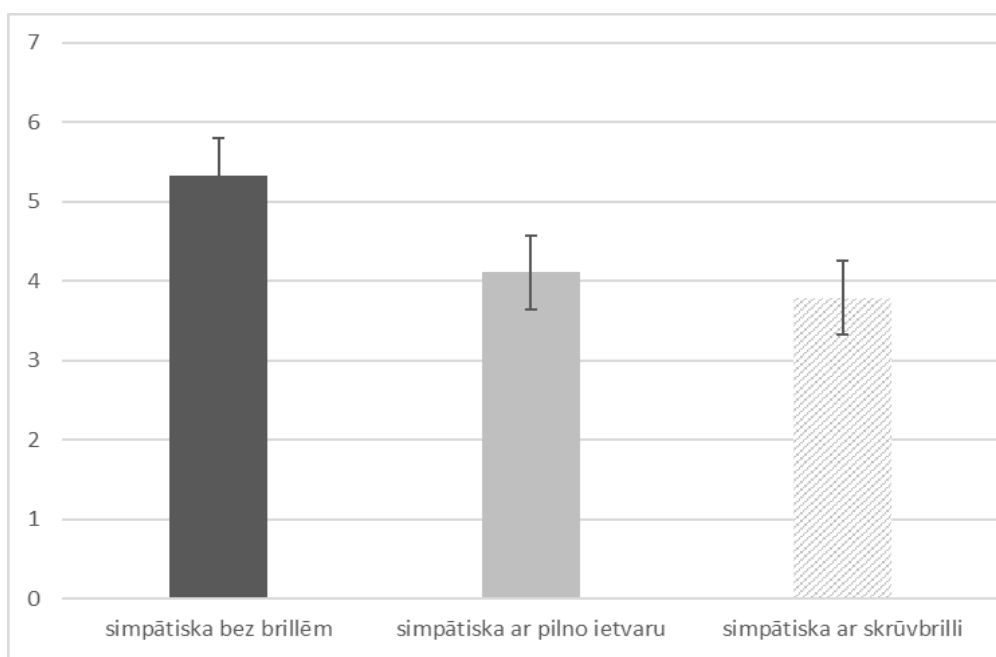
Dati tika ievākti laika periodā no 31.02.2023 līdz 30.04.2023.

Respondenti tika **izvēlēti** pēc nenoteiktiem **kritērijiem**, izvietojot aptaujas anketu interneta vietnē visidati.lv un izplatot to paziņu lokā.

Pētījuma dalībnieku **vidējais vecums**: 37.7 ± 8.0 gadi vecuma diapazonā no 18 - 65 gadiem.

Izpildīto anketu skaits: 75 no kurām 5 anketas netika ieskaitītas jo nebija pilnībā aizpildītas un 2 respondenti bija nepilngadīgi

Dzimumu sadalījums: 48 sievietes un 22 vīrieši.

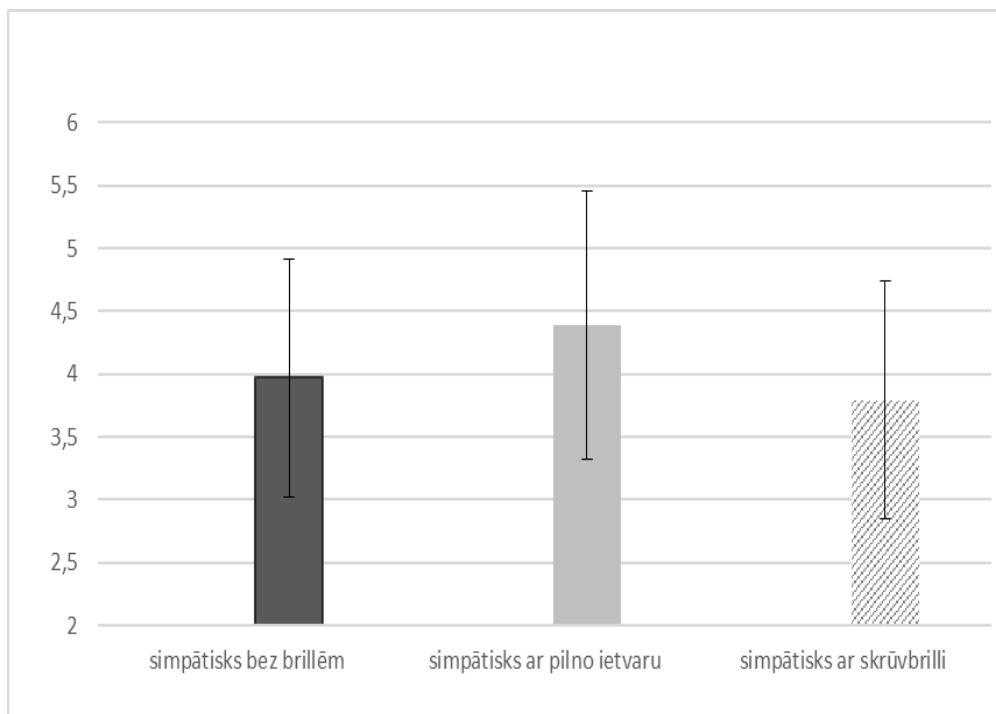
Pāru salīdzinājums

Pāru vidējie rādītāji

Simpātiska bez brillēm: Simpātiska ar pilno ietvaru M1 = 5.33 M2 = 4.11 **Q = 12.17 (p = .00000)**

Simpātiska bez brillēm: Simpātiska ar skrūvbrillēm M1 = 5.33 M3 = 3.79 **Q = 15.46 (p = .00000)**

Simpātiska ar pilno ietvaru: Simpātiska ar skrūvbrillēm M2 = 4.11 M3 = 3.79 **Q = 3.29 (p = .05416)**

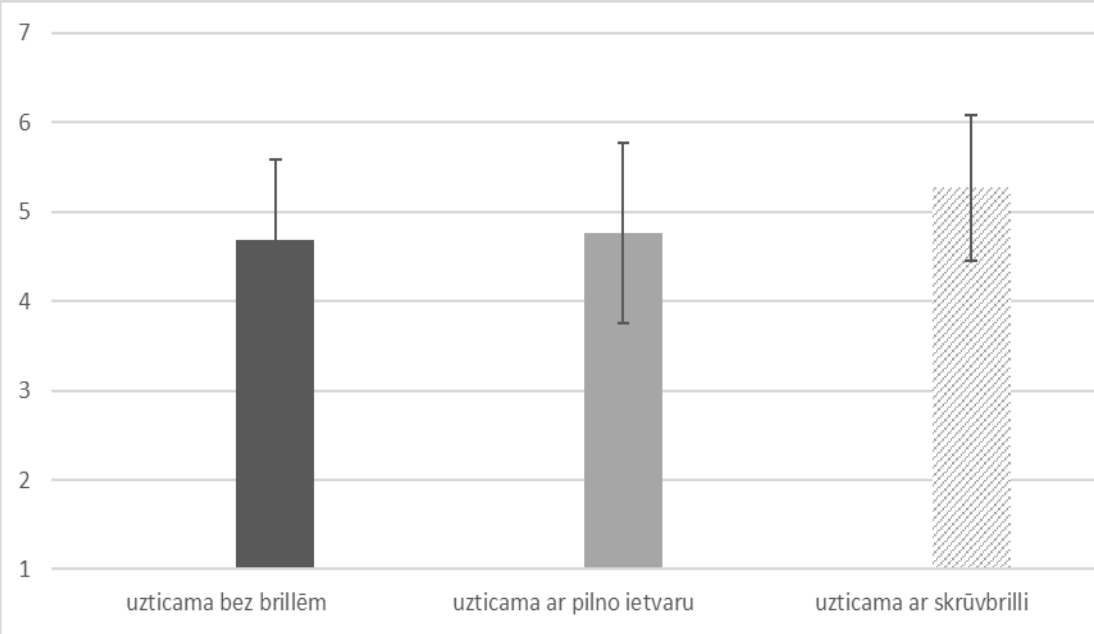
Pāru salīdzinājums

Pāru vidējie rādītāji

Simpātisks bez brillēm: Simpātisks ar pilno ietvaru M1 = 3.97 M2 = 4.39 **Q = 3.51 (p = .03703)**

Simpātisks bez brillēm: Simpātisks ar skrūvbrillēm M1 = 3.97 M3 = 3.79 **Q = 1.57 (p = .50821)**

Simpātisks ar pilno ietvaru: Simpātisks ar skrūvbrillēm M2 = 4.39 M3 = 3.79 **Q = 5.08 (p = .00119)**

Pāru salīdzinājums

Pāru vidējie rādītāji

Uzticama bez brillēm: M1 = 4.69 Q = 0.79 (p = .84279)

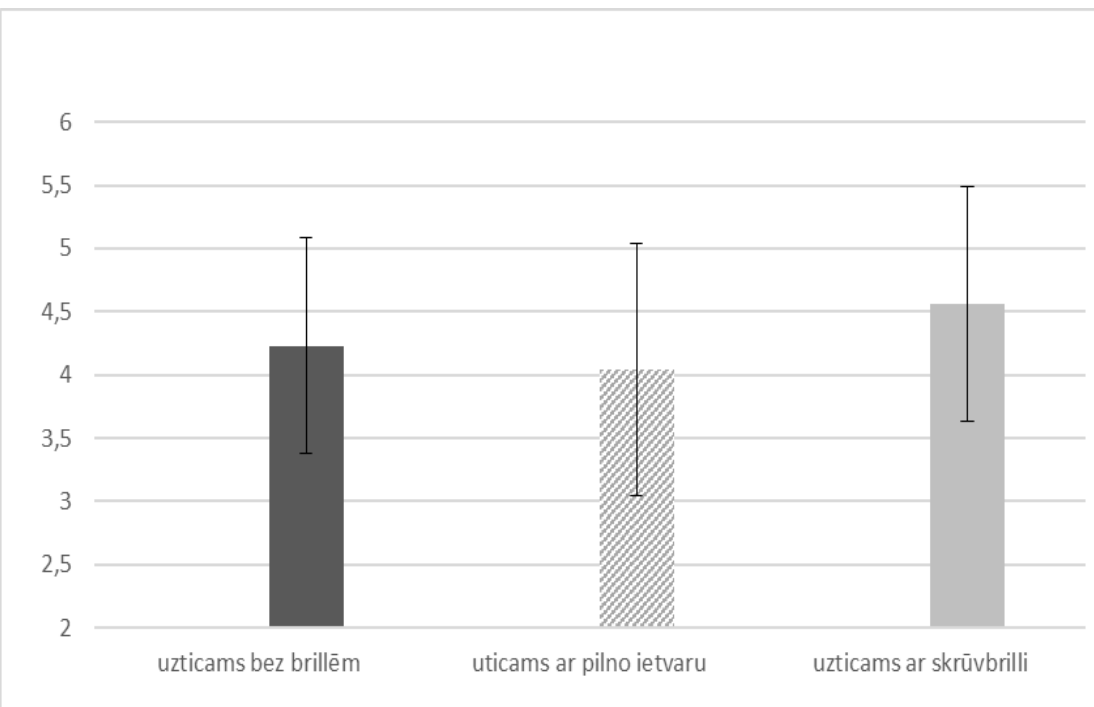
Uzticama ar pilno ietvaru M2 = 4.77

Uzticama bez brillēm: M1 = 4.69 **Q = 5.39 (p = .00054)**

Uzticama ar skrūvbrillēm M3 = 5.27

Uzticama ar pilno ietvaru: M2 = 4.77 **Q = 4.60 (p = .00381)**

Uzticama ar skrūvbrillēm M3 = 5.27

Pāru salīdzinājums

Pāru vidējie rādītāji

Uzticams bez brillēm: M1 = 4.23 Q = 1.67 (p = .46457)

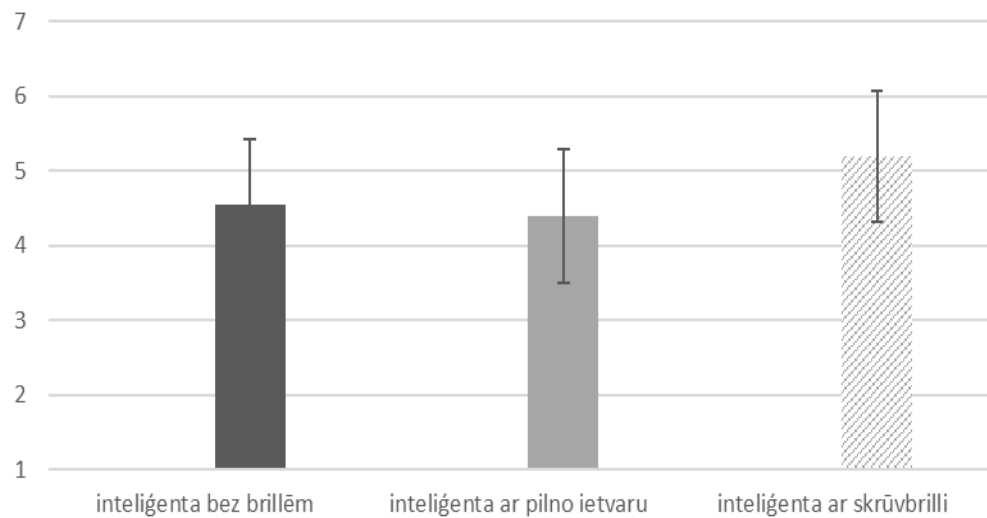
Uzticams ar pilno ietvaru M2 = 4.04

Uzticams bez brillēm: M1 = 4.23 Q = 2.96 (p = .09377)

Uzticams ar skrūvbrillēm M3 = 4.56

Uzticams ar pilno ietvaru: M2 = 4.04 **Q = 4.63 (p = .00352)**

Uzticams ar skrūvbrillēm M3 = 4.56

Pāru salīdzinājums

Pāru vidējie rādītāji

Inteligenta bez brillēm: M1 = 4.54 Q = 1.49 (p = .54248)

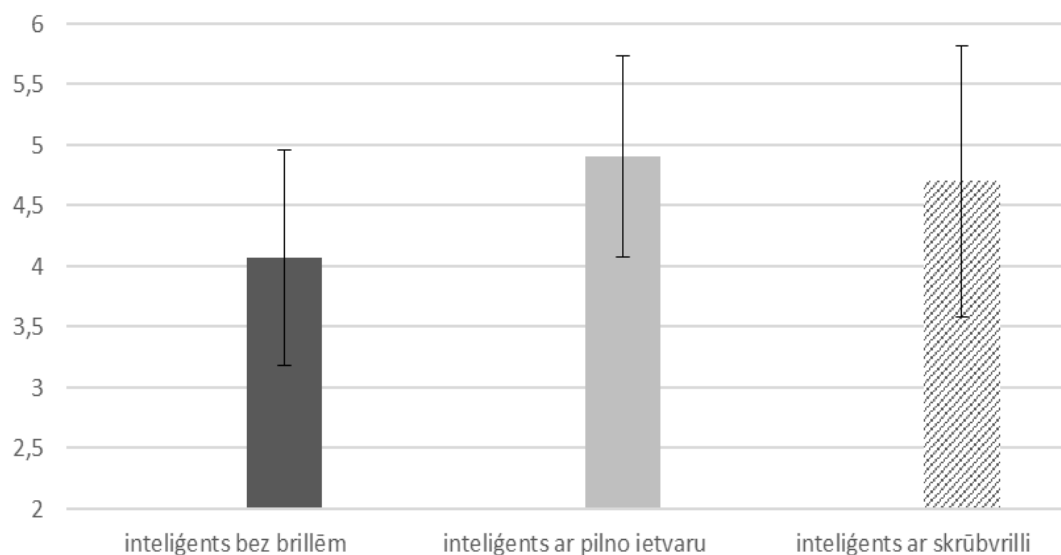
Inteligenta ar pilno ietvaru: M2 = 4.39

Inteligenta bez brillēm: M1 = 4.54 **Q = 6.11 (p = .00007)**

Inteligenta ar skrūvbrillēm: M3 = 5.19

Inteligenta ar pilno ietvaru: M2 = 4.39 **Q = 7.60 (p = .00000)**

Inteligenta ar skrūvbrillēm: M3 = 5.19

Pāru salīdzinājums

Pāru vidējie rādītāji

Inteligents bez brillēm: M1 = 4.07 **Q = 7.38 (p = .00000)**

Inteligents ar pilno ietvaru: M2 = 4.91

Inteligents bez brillēm: M1 = 4.07 **Q = 5.51 (p = .00039)**

Inteligents ar skrūvbrillēm: M3 = 4.70

Inteligents ar pilno ietvaru: M2 = 4.91 Q = 1.88 (p = .38158)

Inteligents ar skrūvbrillēm: M3 = 4.70

Secinājumi

1. Sieviete tika uztverta kā simpātiskāka bez brillēm nekā ar pilno ietvaru ($Q = 12.17$; $p = .00000$) vai skrūvbrillēm ($Q = 15.46$; $p = .00000$). Starp uztverto simpātiskuma līmeni sievietei ar pilno ietvaru un skrūvbrillēm statistiski nozīmīgas atšķirības nebija ($Q = 3.29$; $p = .05416$).
2. Sieviete tika uztverta kā uzticamāka ar skrūvbrillēm nekā bez brillēm ($Q = 5.39$; $p = .00054$). Tāpat sieviete tiek uztverta kā uzticamāka ar skrūvbrillēm nekā ar pilno ietvaru ($Q = 4.60$; $p = .00381$). Starp sievietes uztverto uzticamības līmeni bez brillēm un ar pilno ietvaru statistiski nozīmīgas atšķirības nebija ($Q = 0.79$; $p = .84279$), bet ir novērojama tendence, ka sieviete ar pilno ietvaru ($M2 = 4.77$) ir uzticamāka par sievieti bez brillēm ($M1 = 4.69$).
3. Sieviete tika uztverta kā inteligētāka ar skrūvbrillēm nekā bez brillēm ($Q = 6.11$; $p = .00007$). Arī sieviete ar pilno ietvaru tika uztverta kā mazāk inteligētāka par sievieti ar skrūvbrillēm ($Q = 7.60$; $p = .00000$). Starp sievietes uztverto inteligēnces līmeni bez brillēm un ar pilno ietvaru nebija statistiski nozīmīgas atšķirības ($Q = 1.49$; $p = .54248$).
4. Vīrietis tika uztverts kā simpātiskāks ar pilno ietvaru nekā bez brillēm ($Q = 3.51$; $p = .03703$). Tāpat vīrietis bez brillēm tika uztverts kā simpātiskāks nekā ar skrūvbrillēm ($Q = 5.08$; $p = .00119$). Starp vīrieša uztverto simpātiskuma līmeni bez brillēm un ar skrūvbrillēm nebija statistiski nozīmīgas atšķirības ($Q = 1.57$; $p = .50821$).
5. Vīrietis tika uztverts kā uzticamāks ar skrūvbrillēm nekā ar pilno ietvaru ($Q = 4.63$; $p = .00352$). Starp uztverto uzticamības līmeni vīrietim bez brillēm un ar pilno ietvaru statistiski nozīmīgas atšķirības nenovēro ($Q = 1.67$; $p = .46457$). Tāpat starp uztverto uzticamības līmeni vīrietim bez brillēm un ar skrūvbrillēm nebija statistiski nozīmīgas atšķirības, bet ir novērojama tendence, ka vīrietis tiek uztverts kā uzticamāks ar skrūvbrillēm ($M3 = 5.19$) nekā ar bez brillēm ($M1 = 4.23$).
6. Vīrietis tika uztverts kā inteligētāks ar pilno ietvaru nekā bez brillēm ($Q = 7.38$; $p = .00000$). Tāpat vīrietis ar skrūvbrillēm tika uztverts kā inteligētāks nekā vīrietis bez brillēm ($Q = 5.51$; $p = .00039$). Starp uztverto inteligēnces līmeni vīrietim ar pilno ietvaru un skrūvbrillēm nebija statistiski nozīmīgas atšķirības ($Q = 1.88$; $p = .38158$).

Izmantotās literatūras un avotu saraksts

Okamura, Y. (2018). Judgments of women wearing eyeglasses: A focus on specific dimensions of physical attractiveness. *Romanian Journal of Applied Psychology*. Iegūts 2023.gada 17.janvārī no <https://doi.org/10.24913/rjap.20.1.02>

Krauss, S. (2016, February 1). *6 Messages Your Glasses May Be Sending People*. <https://www.psychologytoday.com/>. Iegūts 2023.gada 4.janvārī no <https://www.psychologytoday.com/intl/blog/fulfillment-any-age/201602/6-messages-your-glasses-may-be-sending-people>

Borgen A. (2015) The Effect of Eyeglasses on Intelligence Perceptions. Iegūts 2023, gada 2 janvārī no <https://silo.tips/download/the-effect-of-eyeglasses-on-intelligence-perceptions>

Chi Square Calculator - Up To 5x5, With Steps. (n.d.). Social Science Statistics. Iegūts 2023.gada 3.martā no <https://www.socscistatistics.com/tests/chisquare2/default2.aspx>

Paldies par uzmanību